

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лісового господарства, деревооброблювальних
технологій та землевпорядкування
Кафедра управління земельними ресурсами, геодезії та
кадастру

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Методичні вказівки

до проведення практичних занять

здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 19 «Архітектура та будівництво»
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
денної та заочної форм навчання

Харків
2024

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лісового господарства, деревооброблювальних
технологій та землевпорядкування
Кафедра управління земельними ресурсами, геодезії та
кадастру

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Методичні вказівки

до проведення практичних занять

здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 19 «Архітектура та будівництво»
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
денної та заочної форм навчання

**Харків
2024**

УДК 332.3:528.4](072)

У-67

Схвалено на засіданні кафедри управління земельними ресурсами та кадастру
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Рецензенти:

А.А. Суска - декан факультету лісового господарства, деревооброблювальних технологій та землевпорядкування, доктор економічних наук, професор

Д.С. Сопов - завідувач кафедри хімії, географії та наук про Землю Луганського національного університету імені Тараса Шевченка доктор філософії з наук про Землю, доцент

У-67 Управління земельними ресурсами: метод. вказівки до виконання практичних робіт здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОС "Землеустрій та кадастр" й "Оцінка землі та нерухомого майна" денної та заочної форм навчання / ДБТУ; уклад.: І.В. Кошкалда, О.А. Домбровська. – Харків, 2024. – 28 с.

Інформаційний обсяг курсу визначається навчальною програмою дисципліни. Методичні вказівки включають 10 практичних робіт. Наведений інформаційний обсяг дисципліни, до кожної роботи наведений зміст, що допомагає здобувачеві ознайомитися із сутністю питань, обговорюваних/досліджуваних на практичному занятті, рекомендовану навчальну, фахову, наукову монографічну та періодичну літературу для самостійної роботи здобувачів.

УДК 332.3:528.4](072)

Відповідальний за випуск: О.А. Домбровська, канд. екон. наук, доцент.

© Кошкалда І.В., Домбровська О.А.,
2024

© Державний біотехнологічний
університет, 2024

ЗМІСТ

Вступ	5
Мета і завдання навчальної дисципліни	7
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	10
Орієнтовні теми практичних занять	14
Проведення практичних занять	17
Вимоги до оформлення рефератів	19
Теми рефератів	20
Розподіл балів	23
Рекомендована література	25

ВСТУП

Вивчення дисципліни "Управління земельними ресурсами" є важливим, оскільки забезпечує раціональне використання обмежених земельних ресурсів, сприяє екологічній стійкості, підтримує соціально-економічний розвиток та розуміння правового регулювання земельних відносин. Це допомагає адаптуватися до змін, викликаних кліматом, демографією та урбанізацією, а також включає використання сучасних технологій, таких як геоінформаційні системи, для покращення процесів управління та прийняття рішень, що в цілому є ключовим елементом сталого розвитку суспільства.

В освітньо-професійній програмі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» освітніх програм «Землеустрій та кадастр» та «Оцінки землі та нерухомого майна» навчальна дисципліна «Управління земельними ресурсами» є нормативною навчальною дисципліною циклу професійної та практичної підготовки.

Зміст дисципліни охоплює: сутність управління земельними ресурсами як системи функцій і заходів, організаційно-правового та економічного механізму управління земельними ресурсами; особливості управління земельними ресурсами в регіонах і муніципальних утвореннях; вітчизняний та зарубіжний досвід управління земельними ресурсами; сукупність методів управління земельними ресурсами; нормативно-методичне забезпечення управління земельними ресурсами; правові, організаційні та економічні механізми управління земельними ресурсами; специфіку управління землями як об'єктом державної, комунальної та приватної власності; особливості надання земельних ресурсів іноземним фізичним та юридичним особам; принципи, методи моделювання організаційної структури.

Управління земельними ресурсами – це комплексна науково-обґрунтована система розподілу земельних ресурсів за адміністративними поділами, галузями виробництва та соціально-економічним їх використанням в кожній країні світу. Ця система передбачає чітке відображення земельних ресурсів в розрізі адміністративних поділів, за напрямом цільового та функціонального використання, встановлення територіальних, науково обґрунтованих напрямів природоохоронного використання земель, визначення форм

власності та умов використання земельних ресурсів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1. Законодавча і теоретична база управління земельними ресурсами.

2. Державні механізми і технології управління земельними ресурсами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних, методичних і практичних положень щодо забезпечення управління земельними ресурсами на державному та регіональному рівнях в умовах ринкових земельних відносин у системі природокористування.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» є формування у здобувачів теоретичних знань і практичних навичок щодо прийняття управлінських рішень з раціонального використання та охорони земельних ресурсів на різних адміністративно-територіальних рівнях.

Основними завданнями навчальної дисципліни є вивчення історичних і соціально-економічних умов зародження управління земельними ресурсами; встановлення поняття, принципів, завдань, функцій та сутності управління земельними ресурсами на різних ієрархічних рівнях; визначення місця і ролі управління земельними ресурсами в організації використання земель і регулюванні земельних відносин; вивчення методів та методичних основ управління земельними ресурсами; встановлення правових, економічних, організаційних механізмів управління земельними ресурсами; вивчення особливостей управління земельними ресурсами різного цільового призначення, функціонального використання та різних форм власності; набуття навиків проектування та моделювання організаційних систем управління земельними ресурсами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні **знати:**

- особливості функціонування управління земельними ресурсами в суспільному виробництві;
- сутність, зміст і методи управління земельними ресурсами;
- зміст і напрямки розвитку систем управління земельними ресурсами на основних етапах розвитку держави;
- закономірності розвитку управління земельними ресурсами, його позитивні і негативні тенденції;
- правові, економічні, організаційні механізми управління земельними ресурсами;
- методи проектування та моделювання організаційних систем управління земельними ресурсами;

вміти:

- здійснювати аналіз і давати оцінку соціально-економічній сутності і змісту заходів з управління земельними ресурсами;
- визначати тенденції розвитку управління земельними ресурсами на території України, в регіонах та на підприємствах;
- аналізувати, систематизувати й узагальнювати інформацію у

сфері управління земельними ресурсами;

- проводити економічний аналіз ефективності використання земельних ресурсів:

- приймати науково обґрунтовані рішення щодо вдосконалення методів управління;

- використовувати кадастрові дані під час управління земельними ресурсами;

- аналізувати і прогнозувати розвиток земельного ринку;

- використовувати набуті знання з управління земельними ресурсами під час проектування і моделювання організаційних систем управління земельними ресурсами при підготовці кваліфікаційної випускової роботи.

В процесі вивчення дисципліни здобувачі мають набути загальні та спеціальні (фахові) компетентності. До загальних компетентностей відносять: ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК06. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

До спеціальних (фахових) компетентностей відносять: СК01. Здатність планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження, створювати нові знання і технології у сфері геодезії та землеустрою. СК02. Здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань. СК03. Здатність ефективно застосовувати теорії, принципи та технології математики, природничих, технічних, соціальних, економічних наук при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою. СК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об'єктів геодезії та землеустрою. СК06. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

Дисципліна Управління земельними ресурсами відповідає стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» і освітній програмі «Землеустрій та кадастр», а отже програмними результатами навчання здобувачів визначено:

ПРН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що

включають сучасні наукові здобутки у сфері геодезії та землеустрою, достатні для проведення досліджень і здійснення інновацій.

ПРН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.

ПРН06. Співпрацювати із замовниками та виконавцями робіт та послуг, готувати тендерні пропозиції в сфері геодезії та землеустрою, укладати відповідні договори.

ПРН08. Розробляти і керувати проєктами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проєктів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними.

ПРН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землепорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПРН14. Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми.

ПРН16. Готовність до професійної науково-педагогічної діяльності.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. ЗАКОНОДАВЧА І ТЕОРЕТИЧНА БАЗА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

1.1. Вступ

Місце навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» в процесі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» освітньої програми «Землеустрій та кадастр».

Передумови вивчення управління земельними ресурсами. Огляд історичних етапів розвитку системи управління земельними ресурсами. Внесок українських учених у розвиток дисципліни, наукові школи, основні принципи і сучасні методи наукових досліджень, відомості про сферу застосування набутих знань в практичній діяльності майбутнього фахівців.

Предмет і методи навчання. Види навчальної діяльності здобувачів і навчальних занять. Самостійна робота здобувачів, види індивідуальних завдань. Форма контрольних заходів. Рекомендована навчально-методична література та інші дидактичні засоби.

1.2. Історичні та соціально-економічні передумови розвитку управління земельними ресурсами

Земельні ресурси як об'єкт управління. Коротка історія еволюції управління земельними ресурсами. Основні принципи використання земель. Стан і розвиток управління земельними ресурсами в Україні. Світовий досвід передових країн світу з управління земельними ресурсами. Місце управління земельними ресурсами в контексті Концепцій сталого та інклюзивного розвитку.

1.3. Теоретичні основи управління земельними ресурсами

Поняття, об'єкт, предмет і мета управління земельними ресурсами. Сутність і зміст управління земельними ресурсами на державному, регіональному та місцевому рівнях. Основні завдання, функції та принципи управління земельними ресурсами. Основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами. Система управління земельними ресурсами. Поняття земельного менеджменту.

1.4. Методи управління земельними ресурсами

Поняття методів управління земельними ресурсами. Загальні методи теорії менеджменту: організаційно-адміністративний, економічний, соціально-психологічний. Комплексні методи управління. Специфічні методи. Метод системного аналізу. Програмно-цільовий метод. Метод землевпорядкування. Метод моделювання. Оцінка методів управління земельними ресурсами.

1.5. Нормативно-методичні основи управління земельними ресурсами

Сутність нормативно-методичного забезпечення управління земельними ресурсами. Поняття стандартів, норм і правил, регламентів, методичних рекомендацій та інструкцій. Державні стандарти як інструментарій управління земельними ресурсами. Методичні підходи до аналізу проблем управління. Методика оцінки ефективності організаційних систем управління. Методичні підходи до оцінки ефективності управлінських дій.

1.6. Основні напрями і механізми управління земельними ресурсами

Основні підходи до формування напрямів та механізмів управління земельними ресурсами. Роль і функції Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру в системі управління земельними ресурсами. Особливості механізмів управління земельними ресурсами на регіональному рівні. Механізми управління земельними ресурсами на місцевому рівні. Особливості управління земельними ресурсами у великих містах. Механізми управління використанням та охороною земель сільськогосподарського призначення.

1.7. Правові, організаційні та економічні механізми управління земельними ресурсами

Правові механізми. Організаційні механізми: запровадження раціонального використання та охорони земель; моніторинг земель, організація землеустрою; ведення Державного земельного кадастру. Економічні механізми: оцінка землі; плата за землю; стимулювання раціонального використання та охорони земель.

Модуль 2. ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ І ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

2.1. Особливості управління земельними ресурсами різного цільового призначення і функціонального використання

Типізація (класифікація) земельних ресурсів як інструментарій управління. Категорії земель як об'єкт державного управління. Залежність цінності й інвестиційної привабливості земельних ресурсів від природно-ресурсного потенціалу. Типологія особливостей управління сільськогосподарським та несільськогосподарським землекористуванням. Управління використанням та охороною земель житлової та громадської забудови. Управління використанням та охороною земель лісового фонду. Управління використанням та охороною земель водного фонду. Управління використанням та охороною земель природно-заповідного і природоохоронного призначення.

2.2. Специфіка управління земельними ресурсами різних форм власності

Управління як економічна функція власності. Специфіка управління земельними ресурсами як об'єктом права власності. Специфіка управління землями державної власності. Специфіка управління землями комунальної власності. Специфіка управління землями приватної власності. Специфіка управління землями, наданими іноземним громадянам, іноземним юридичним особам та іноземним державам. Специфіка управління землями спільної власності.

2.3. Моделювання організаційної системи управління земельними ресурсами

Принципи та підходи до проектування організаційної системи управління земельними ресурсами. Методи проектування організаційної системи управління земельними ресурсами. Моделювання організаційної системи управління земельними ресурсами.

2.4. Організаційні структури управління земельними ресурсами

Основні принципи і вимоги до побудови організаційних структур управління. Проектування організаційної структури управління земельними ресурсами на державному рівні. Проектування організаційної структури управління земельними ресурсами на регіональному рівні. Проектування організаційної структури управління земельними ресурсами на рівні району, міста, селища, села.

ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Законодавча і теоретична база управління земельними ресурсами

Тема 1. Державні стандарти в сфері управління земельними ресурсами

- 1) Основні положення Закону України «Про стандартизацію». Загальна класифікація стандартів.
- 2) Охарактеризувати принципи державних стандартів в сфері управління земельними ресурсами.
- 3) Стандартизація і нормування в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів. Екологічні стандарти.
- 4) Міжнародні стандарти оцінки нерухомого майна.

Тема 2. Земельний менеджмент

- 1) Теоретичні засади розвитку земельного менеджменту в Україні.
- 2) Організація системи земельного менеджменту.
- 3) Ефективність земельного менеджменту.

Тема 3. Інформаційне забезпечення системи управління земельними ресурсами

- 1) Суть, зміст, задачі інформаційного забезпечення системи управління земельними ресурсами.
- 2) Види інформації, які використовують у процесі прийняття управлінських рішень.
- 3) Формування банку даних про земельні ресурси як інформаційна основа прийняття управлінських рішень.
- 4) ІТ технології та автоматизація системи управління земельними ресурсами.

Тема 4. ГІС-технології в прийнятті управлінських рішень

- 1) Місце ГІС-технологій в прийнятті управлінських рішень
- 2) Інформаційне забезпечення як основа для прийняття управлінських рішень.
- 3) Аналіз використання ГІС-технологій для прийняття управлінських рішень.

Тема 5. Формування сучасного керівника та лідера у сфері управління земельними відносинами

- 1) Формування сучасного керівника та лідера: ознаки та критерії.
- 2) Фахові вимоги до кадрового забезпечення виробничої діяльності в системі управління земельними ресурсами.
- 3) Робоче місце управління земельними ресурсами.

Тема 6. Організаційна система управління земельними ресурсами на регіональному та районному рівнях

- 1) Поняття державної земельної політики.
- 2) Побудова організаційної структури державних органів управління земельними ресурсами на регіональному та районному рівнях.
- 3) Функції державних органів у сфері управління земельними ресурсами на регіональному та районному рівнях.

Модуль 2. Державні механізми і технології управління земельними ресурсами

Тема 7. Механізми управління земельними ресурсами в населених пунктах

- 1) Напрями використання земель населених пунктів.
- 2) Фактори і тенденції впливу на розвиток населених пунктів.
- 3) План розвитку територій населених пунктів.
- 4) Проведення земельних аукціонів.

Тема 8. Аналіз та оцінка управління землями сільськогосподарського призначення

- 1) Розкрити сутність понять «раціональне» та «ефективне» використання земель.
- 2) Показники ефективності використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення.
- 3) Забезпечення сталого землекористування як напрямок ефективного використання сільськогосподарських угідь.

Тема 9. Аналіз та оцінка управління землями з особливим режимом використання

- 1) Визначення статусу об'єкта з особливим режимом

використання.

2) Специфіка управління земельними ресурсами об'єктів з обмеженням у використанні: цільовим, правовим, екологічним, технічним, технологічним та ін.

Тема 10. Обґрунтування отриманих результатів при здійсненні управління земельними ресурсами

1) Обґрунтування економічного ефекту від запровадження управлінських рішень.

2) Обґрунтування екологічного ефекту від запровадження управлінських рішень.

3) Обґрунтування соціального ефекту від запровадження управлінських рішень.

ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття значною мірою забезпечують відпрацювання умінь і навичок прийняття практичних рішень в реальних умовах виробництва, що ґрунтуються на теоретичній основі, розвивають логічне мислення, вміння аналізувати явища, узагальнювати факти, сприяють регулярній і планомірній самостійній роботі у процесі вивчення певного курсу.

Практичне заняття передусім має бути спрямоване на поглиблення і розширення знань, здобутих на лекціях або з першоджерел чи різних видів посібників, а також на оволодіння методикою роботи з науковим матеріалом і найтипівішими для певної дисципліни практичними навичками, що вимагає чіткого, продуманого планування.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння здобувачами теоретичними положеннями, завданнях різної складності для розв'язування їх на занятті та необхідних дидактичних засобів. Підготовка до занять здійснюється за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу. Особливо важливим є усвідомлення теми і завдання роботи, від чого залежить ступінь зацікавленості нею.

Практичне заняття проводиться переважно у такій послідовності: вступне слово викладача, пояснення незрозумілих здобувачам питань, запланована практична частина, завершальне слово викладача.

Іноді практичні заняття починають з короткого узагальнення найголовніших науково-теоретичних положень, які повинні слугувати висхідним моментом в роботі здобувачів. Найчастіше це робить викладач, оскільки визначити найважливіше, точно сформулювати науково-теоретичні положення або охарактеризувати методи роботи здобувачу не завжди вдається. Однак деколи таке узагальнення доручають робити здобувачам, заздалегідь попередивши їх про це.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у здобувачів у процесі підготовки до заняття. Важливо, щоб цей процес не затягнувся. Викладач у такому разі може також запропонувати здобувачам звернутися до

підручника, навчального посібника, перенести пояснення на консультацію. Дії викладача залежать від складності питання, наявності літератури.

Після висвітлення теорії питання переходять до власне практичного заняття. Зазвичай з кожної теми лекційного курсу на практичні заняття виносять індивідуалізовані теми комплексного характеру, які, з одного боку, дають змогу здобувачу ширше застосувати здобуті знання, а з іншого – підготуватися до самостійного виконання домашнього завдання. Для викладача такі комплексні завдання слугують також способом перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу здобувачами.

Незважаючи на індивідуальні завдання, зберігається цілісність системи практичних занять, їхній взаємозв'язок і послідовність, підпорядкованість змісту лекцій. Кожне заняття має являти собою тематично завершену ланку навчальної програми.

Важливе значення в процесі практичних робіт мають індивідуальний підхід і продуктивне педагогічне спілкування. Здобувачі на них отримують можливість розкрити і виявити свої здібності, свій потенціал. Тому при розробленні завдань і плану практичного заняття ураховують рівень підготовки та інтереси кожного здобувача групи, і не обмежують їхню самостійність та ініціативу.

Доповідь здобувача має бути розрахована до 15 хв на одну тему. У ній висвітлюються основні напрями вирішення поставленого питання із зазначенням власних пропозицій. Разом з тим під час підготовки доповідей застосовують мультимедійні засоби для полегшення викладення та сприйняття матеріалу.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТІВ

Реферат виконується на аркушах білого паперу формату А4 (297 х 210), береги: ліворуч – 30 мм, праворуч, зверху та знизу – 20 мм, які скріплюються та підписуються студентом за встановленою формою (назва навчального закладу, кафедри; тема роботи; прізвище, ім'я та по батькові здобувача, спеціальність, на якій навчається здобувач, курс, група).

Увесь текст реферату, бібліографічний список друкують шрифтом Times New Roman, розмір – 14 пт, інтервал –1,5. Обсяг реферату не може бути меншим 10 аркушів машинописного тексту.

При написанні реферату має бути використано не менше 10 літературних джерел з обов'язковим посиланням на них у тексті за списком використаної літератури.

Реферат будують за такою **структурою:**

Зміст (з нумерацією сторінок)

Вступ (актуальність обраної теми)

Основна частина:

- огляд літературних джерел, за якими вивчались питання;
- виклад основного змісту обраної теми;
- постановка проблем та розробка шляхів їх вирішення або альтернативних варіантів рішень

Висновок (сучасний стан вирішення проблеми; сучасний погляд на висвітлені питання; значення наукового вкладу вченого чи громадського діяча у розвиток певної галузі науки; критична оцінка поглядів ученого тощо)

Список використаної літератури

Додатки (ілюстративні матеріали тощо – за потребою)

При викладі матеріалу слід дотримуватися загальних правил виконання робіт такого характеру: логічна послідовність викладу; чіткість думки; відповідний рівень дотримання правил посилання на джерела, граматики і стилістики; естетика оформлення реферату.

Без дотримання вказаних вимог реферат оцінюється негативно і повертається здобувачу на доопрацювання.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Управління земельними ресурсами – необхідна умова ефективного використання землі.
2. Плата за землю – необхідний атрибут земельної реформи.
3. Земельна рента як важіль управління земельними ресурсами.
4. Об’єктивна необхідність формування ефективної системи управління земельними ресурсами.
5. Мета і завдання ефективного управління земельними ресурсами.
6. Фундаментальні принципи та функції управління земельними ресурсами.
7. Світовий досвід управління земельними ресурсами.
8. Конституційні засади управління земельними ресурсами України.
9. Земельний кодекс – основа ефективного управління земельними ресурсами
10. Законодавчі акти та нормативні документи з питань організації управління земельними ресурсами.
11. Управління процесом формування системи землекористувань ринкового типу.
12. Основні засади сучасної земельної політики.
13. Управління інформацією про земельні ресурси.
14. Управління даними земельного кадастру.
15. Органи державного управління раціональним використанням і охороною земель.
16. Підготовка кадрів з питань управління земельними ресурсами.
17. Теоретичні засади інформаційного забезпечення.
18. Геоінформаційні технології в системі управління земельними ресурсами.
19. Роль земельно-реєстраційної системи в управлінні земельними ресурсами.
20. Планово-картографічне забезпечення ефективним управлінням земельними ресурсами.
21. Комп’ютеризація управління земельними ресурсами.
22. Особливості управління земельними ресурсами в умовах переходу до ринку.
- 23.

24. Розвиток ринку землі в Україні: економічний та соціальний аспекти.

25. Трансформація форм власності на землю в системі управління земельними ресурсами.

26. Управління землями сільськогосподарського призначення.

27. Управління землями запасу.

28. Управління землями резервного фонду.

29. Управління меліоративним земельним фондом.

30. Управління землями забрудненими радіонуклідами.

31. Організаційні засади управління земельними ресурсами в населених пунктах.

32. Земельна ділянка як об'єкт управління.

33. Земельно-господарське впорядкування як правова основа управління земельними ресурсами.

34. Планування землекористувань в містах.

35. Управління земельними ресурсами природоохоронних територій.

36. Управління земельними ресурсами в смугах прикордонного режиму.

37. Управління земельними ресурсами історично сформованих ландшафтів.

38. Управління земельними ресурсами в зонах пам'яток історії та культури.

39. Управління земельними ресурсами на територіях з несприятливими природними умовами.

40. Управління землями лісового фонду.

41. Управління землями водного фонду.

42. Управління землями промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

43. Бізнес-план як організаційно-правова основа управління земельними ресурсами.

44. Питання теорії земельного менеджменту в системі управління земельними ресурсами.

45. Суть і структура господарського землевпорядкування всіх категорій земель.

46. Розробка державної і регіональних програм використання земельних ресурсів.

47. Розробка проектів та іншої землевпорядної документації, пов'язаної з використанням і охороною земель.

48.Інноваційні методи землеустрою в умовах сучасних викликів.

49.Комплексний план просторового розвитку як ефективний інструмент управління земельними ресурсами.

50.Формування ландшафту багатофункціонального сільського господарства в контексті інклюзивного розвитку.

51.Ландшафтне планування та використання територій в умовах післявоєнного відновлення.

52.Управління землями що зазнали воєнного впливу.

53.Планування та використання територій в контексті інклюзивного розвитку.

54.Рекультивация земель: досвід та перспективи.

55.Проблеми та перспективи відновлення деградованих земель.

56.Роль ГІС-технологій у управлінні земельними ресурсами.

57.Міжнародний досвід управління земельними ресурсами: уроки для України.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

За виконання завдань, передбачених навчальним планом, здобувачі отримують відповідну оцінку. Нижче в таблиці наведено розподіл балів.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума*
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				100	100
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
10	20	20	20	30	20	20	30	30		
100 x 0,3					100 x 0,3				100 x 0,4	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

*Максимальна кількість балів з кожної теми змістового модулю

**Кількість балів, що враховується у підсумкову семестрову оцінку.

Підсумкова семестрова оцінка визначається за формулою:

Підсумкова оцінка = (сума балів за змістовний модуль 1 × 0,3) +
+ (сума балів за змістовний модуль 2 × 0,3) + (сума балів за іспит ×
× 0,4).

Національна шкала оцінювання та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка **«відмінно» – 90-100 балів** – виставляється здобувачу за впевнені, аргументовані відповіді, самостійне, творче, ініціативне застосування знань в змінених ситуаціях. Здобувач демонструє глибоку обґрунтованість, логічність, переконливість викладу матеріалу, правильну і виразну мову. Показує високу старанність і вправність у виконанні практичних завдань і їх бездоганне зовнішнє оформлення.

Оцінка **«добре» – 75-89 балів** – виставляється здобувачу, якщо при відповіді на запитання він показав свідоме і повне засвоєння, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які студент сам виправляє. Здобувач демонструє достатню обґрунтованість, незначне порушення послідовності, недостатню переконливість під час викладення матеріалу. Показує достатню старанність і вправність, добре зовнішнє оформлення при виконанні практичних завдань.

Оцінка **«задовільно» – 60-74 бали** – виставляється за свідоме засвоєння програмного матеріалу з незначними помилками, які здобувач виправляє з допомогою викладача. Можливі деякі порушення логічності і послідовності, не зовсім достатня самостійність мислення. Під час виконання практичних завдань здобувач демонструє посередню старанність, зовнішнє оформлення задовільне.

Оцінка **«незадовільно» – 35-59 балів** – виставляється за несвідоме, механічне засвоєння з великими помилками і прогалинами у знаннях програмного матеріалу. Мають місце необґрунтованість суджень, недостатньо розвинена самостійність мислення. Під час виконання практичних завдань відсутність старанності, погане зовнішнє оформлення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Управління земельними ресурсами. Том 1-7. Підручник з курсу лекцій. TEMPUS IV. Донецьк: УНИТЕХ, 2012.
2. Управління земельними ресурсами. Навч. посібник / І.В. Кошкалда, А.В. Корецький, О.А. Домбровська та ін. / за ред. проф. І.В.Кошкалди; Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: Смугаста тип., 2018. – 368с.
3. Управління земельними ресурсами. Конспект лекцій для магістрів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» / Т.В. Глушенкова, Т.В. Анопрієнко, І.В. Кошкалда, О.М. Трегуб // – Харків. ХНУМГ ім.О.М.Бекетова, 2018. – 85с.
4. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії, інституціалізації, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Р.М. Курильців, Т.М. Прядка, Н.А. Третяк; [за заг. ред. А.М. Третяка]. – Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. – 227 с. Корінець Р. Сільський розвиток. Київ, 2023. 158 с.
5. Управління земельними ресурсами : навч. посіб. / уклад. А.С. Попов ; Миколаївський національний аграрний університет. – Миколаїв : МНАУ, 2022. – 214 с.
6. Територіально-просторове планування: базові засади теорії, методології, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Т.М. Прядка; Н.А. Третяк, [за заг. ред. А.М. Третяка]. – Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 142 с.
7. Стандартизація та нормування у землеустрої: навч. посіб. III-є доповнене видання. А.М. Третяк, В.М. Третяк, І.Г. Колганова, Т.М. Прядка, Н.О. Капінос, Ю.В. Лобунько. [за заг. ред. А.М. Третяка]. Біла Церква, 2023. 284 с.

Додаткова

8. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
9. Земельний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3 – 4. – С. 27.
10. Лісовий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 17. – Ст.99.
11. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст.189.

12. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст.112.
13. Про Державний земельний кадастр: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 8. – Ст.61.
14. Про оцінку земель: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст.229.
15. Про оренду землі: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – Ст.280.
16. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст.546.
17. Про державний контроль за раціональним використанням та охороною земель: Закон України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – С. 29 – 37.
18. Про землеустрій: Закон України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 125. – С. 122 – 142.
19. Про охорону земель: Закон України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – С. 9 – 29.
20. Про стандартизацію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 31. – Ст.1058.
21. Горлачук В.В. Земельний менеджмент: навч. посібник / В.В. Горлачук, І.М. Песчанська, В.А. Скороходов. – К.: ВД «Професіонал». – 2006. – 192с.
22. Гуцуляк Ю.Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. – Чернівці: Прут, 2002. – 124 с.
23. Сохнич А.Я. Оптимізація землекористування в умовах реформування земельних відносин. – Львів: НВФ «Українські технології», 2000. – 13 с.
24. Сохнич А.Я. Проблеми використання і охорони земель в умовах ринкової економіки. – Львів: НВФ «Українські технології», 2002. – 252 с.
25. Типове положення про обласне управління земельних ресурсів, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 07.08.1996 р. № 930 із змінами від 12.11.98 р. № 1776 та 16.03.2000 р. № 507 // Земельне законодавство України: Зб. нормативних актів, судової та арбітражної практики. – Одеса, 2000. – 491 с.
26. Типове положення про районний відділ управління земельних ресурсів, затв. постановою Кабінету Міністрів України від

07.08.1996 р. № 930 із змінами від 12.11.98 р. № 1776 та 16.03.2000 р. № 507 // Земельне законодавство України: Зб. нормативних актів, судової та арбітражної практики. – Одеса, 2000. – 491 с.

27. Про Положення про Державний комітет України по земельних ресурсах: Указ Президента України від 14.08.2000 р. № 970/2000 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 33. – С. 46. – Ст. 1401.

28. Про Державне агентство земельних ресурсів: Указ Президента України України від 08.04.2011 № 445/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – С. 225. – Ст. 1253.

29. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 74. – С. 57. – Ст. 2105.

Навчальне видання

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Методичні вказівки до виконання

Укладачі:

Кошкалда Ірина Віталіївна

Домбровська Олена Анатоліївна

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.

Ум. друк. арк..

Наклад ___ пр.

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44